

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KSIĄŻKACH

ZA ROK 2020

Książki, marzec 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	3
1.1. Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	3
1.2. Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach	5
1.3. Wykształcenie i kwalifikacje zawodowe pracowników	5
1.4. Struktura wydatków na realizację zadań w 2020 r.....	6
2. Klienci GOPS - ogólna charakterystyka	7
3. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej	9
3.1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:.....	9
3.2. Zadania własne gminy:	9
3.3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:.....	10
3.4. Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej	10
3.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	13
3.6. Karta Dużej Rodziny.....	14
3.7. Dodatkowe działania – przeciwdziałanie COVID-19.....	14
4. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie	15
5. Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	17
5.1. Świadczenia rodzinne – rodzaje świadczeń, liczba świadczeń, wydatki	17
5.2. Fundusz alimentacyjny	19
6. Realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego	20
7. Realizacja zadań z zakresu świadczenia "Dobry start"	20
8. Realizacja zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych i energetycznych	21
8.1 Dodatki mieszkaniowe	21
8.2 Dodatki energetyczne	21
9. Opis zadań z zakresu stypendiów szkolnych	22
10. Zaświadczenie o dochodach "Czyste Powietrze".....	22
11. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	23
12. Sprawozdanie z programów realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych na lata 2015 – 2020	
12. 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020	25
12.2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 za rok 2020	30
12.3. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 za rok 2020	33

WSTĘP

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać sami, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powyższym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest jednostką budżetową Gminy, która realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Tut. Ośrodek realizuje również zadania nałożone innymi ustawami, w tym: świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wspieranie rodziny, obsługa rządowego programu Karta Dużej Rodziny. W 2016 roku nałożono na Ośrodek nowe zadania, tj. realizacja świadczenia wychowawczego tzw. 500 plus, realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, w ramach tego zadania od połowy 2016 roku w strukturach tut. Ośrodka działa świetlica środowiskowa. W roku 2017 Gmina Książki przystąpiła do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020. Tut. Ośrodek pełni funkcję Organizacji Partnerskiej Lokalnej, prowadzi punkt wydawania żywności. Od 2018 r. do zadań Ośrodka należy również prowadzenie postępowań w zakresie świadczenia „Dobry start” oraz prowadzenie zadań w sprawie dodatków mieszkaniowych, energetycznych oraz z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Książki. Natomiast w roku sprawozdawczym Wójt upoważnił Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach oraz dwóch wskazanych pracowników do prowadzenia postępowań, w tym do wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej, która zamierza złożyć wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest jednostką organizacyjną Gminy Książki, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej. Tut. Ośrodek realizuje również zadania z zakresu wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia „Dobry start”, dodatków mieszkaniowych, energetycznych oraz stypendiów szkolnych .

Ośrodek realizuje zadania w szczególności na podstawie następujących przepisów prawa:

- ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawa z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 – Prawo energetyczne,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 13 października 1998 o ubezpieczeniach społecznych,
- ustawa z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”,
- uchwała Nr XI/66/90 z dnia 18.04.1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach,
- uchwała Nr LI/208/10 Rady Gminy w Książkach z dnia 31.08.2010 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, uchwała NR XXX/144/13 Rady Gminy w Książkach z dnia 26.02.2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu oraz uchwała nr IX/47/15 Rady Gminy w Książkach z dnia 16.10.2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu GOPS w Książkach, uchwała nr XVIII/100/16 z dnia 27.04.2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia statutu i uchwały nr XXXV/235/17 Rady Gminy w Książkach z dnia 27.11.2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu GOPS w Książkach.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach podejmuje działania w ramach opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 oraz Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020.

1.2. Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach

Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach w 2020 r. kształtowało się następująco:

- 1 kierownik – 1 etat,
- 1 główny księgowy – 1 etat,
- 3 pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych – 3 etaty (pracownicy socjalni wykonują również inne zadania m.in. obsługa zespołu interdyscyplinarnego i świetlicy środowiskowej, obsługa rządowego programu Karta Dużej Rodziny, dystrybucja żywności, ubezpieczenia świadczeniobiorców, prowadzenie usług opiekuńczych),
- 1 referent – stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 etat,
- 1 referent – stanowisko ds. świadczenia wychowawczego, kadr i płac – 1 etat (**osoba przebywa na urlopie macierzyńskim**),
- 1 referent – stanowisko ds. świadczenia wychowawczego i kadr – 1 etat (**umowa na zastępstwo**),
- 1 referent – stanowisko ds. płac – 1/5 etatu – (**umowa na zastępstwo**),
- 1 pomoc administracyjna – stanowisko ds. dodatków mieszkaniowych i energetycznych oraz stypendiów szkolnych – 1 etat (**umowa w ramach prac interwencyjnych**),
- 1 asystent rodziny – 1 etat,
- 3 opiekunki środowiskowe – 2 etaty - opiekunki środowiskowe zatrudniane były **w ramach prac interwencyjnych** z dofinansowaniem z Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie oraz 1 w ramach umowy zlecenie,
- 2 wychowawców w świetlicy środowiskowej zatrudnionych w ramach umowy zlecenie

Zarządzeniem Kierownika z dnia 23.07.2018 r. powołano w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach inspektora ochrony danych osobowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

1.3. Wykształcenie i kwalifikacje zawodowe pracowników

Warunkiem prawidłowej realizacji zadań nałożonych na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest posiadanie dobrego zespołu pracowników, przygotowanych merytorycznie do wykonywania powierzonych zadań. Dokonujące się zmiany w przepisach prawa wiążą się z koniecznością ciągłego doskonalenia zawodowego pracowników. W tym celu pracownicy Ośrodka w 2020 r. uczestniczyli w szkoleniach, konferencjach, m.in. pomoc społeczna wg. aktualnego orzecznictwa, zamknięcie ksiąg rachunkowych za 2019 r., stypendia szkolne 2020, procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, Domy Pomocy Społecznej – nowelizacja, oprogramowanie czyste powietrze.

Kwalifikacje zawodowe pracowników są zgodne z wymaganiami ustawowymi.

1.4. Struktura wydatków na realizację zadań 2020 r.

Struktura wydatków na realizację zadań 2020 r.

Świadczenia przyznane i wypłacane w tut. Ośrodku są finansowane z dwóch źródeł:

1. ze środków budżetu państwa z przeznaczeniem na zadania zlecone i własne,
2. ze środków samorządowych na zadania własne.

Wydatki budżetowe na początek 2020 roku zaplanowano w kwocie 6 467 874,85 zł

Plan finansowy na wniosek Kierownika Jednostki w 2020 roku był zmieniany i zatwierdzany przez Radę Gminy 8 razy i Wójta Gminy 20 razy. Częstotliwość zmian planu budżetowego wynikała ze zmian planu dotacji na poszczególne zadania z Urzędu Wojewódzkiego zgodnego ze składanym zapotrzebowaniem przez Ośrodek oraz zmian bieżących wynikających z realizacji budżetu przez jednostkę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zrealizowane wydatki na dzień 31.12.2020 r. zamknęły się kwotą 7 473 402,85 zł co stanowi 99,23% kwoty planowanych wydatków po zmianach, tj. **7 531 641,46 zł**.

Kwota dotacji z budżetu państwa na zadania własne wyniosła 444 084,59 zł, zadania zlecone 5 989 211,55 zł, poza tym 40 % z funduszu alimentacyjnego pozyskanych od dłużników alimentacyjnych 2 500,00 zł, gran w ramach projektu „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko – pomorskiego” wyniósł 7 198,43 zł, dofinansowanie w formie dodatku do wynagrodzenia dla asystenta rodziny w wysokości jednorazowej 1 700,00 zł. Środki własne budżetu gminy wyniosły – 1028 708,28 zł.

Tabela 1. Podział wydatków, zgodnie z klasyfikacją kształtował się następująco:

Klasyfikacja		Wyszczególnienie	Plan wydatków wg stanu na dzień 31.12.2020	Wykonanie wydatków na 31.12.2020	% wykonania
Dział	Rozdział				
1	2	4	6	7	8
ŁĄCZNIE 851 / 852 / 853 / 854 / 855			7 531 641,46	7 473 402,85	99,23
851		Ochrona zdrowia	26 964,02	26 964,02	100
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	26 964,02	26 964,02	100
852		Pomoc Społeczna	1 241 350,56	1 215 774,79	97,94
	85202	Domy Pomocy Społecznej	301 356,06	301 356,06	100
	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	11 432,00	11 365,74	99,42
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	97 235,15	87 485,48	89,97
	85215	Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	62 123,88	61 632,98	99,21

	85216	Świadczenia społeczne- zasiłki stałe - dotacja	131 402,00	130 505,80	99,32
	85219	Óśrodki pomocy społecznej	460 925,17	459 457,14	99,68
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	95 516,30	94 506,59	98,94
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	55 900,00	55 629,00	99,52
	85295	Pozostała działalność	25 460,00	13 836,00	54,34
853		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 198,43	7 198,43	100
	85395	Pozostała działalność	7 198,43	7 198,43	100
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	120 787,08	94 140,40	77,94
	85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	120 787,08	94 140,40	77,94
855		Rodzina	6 135 341,37	6 129 325,21	99,9
	85501	Świadczenie wychowawcze	3 957 632,32	3 956 987,90	99,98
	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe z ubezpieczenia zdrowotnego	1 935 207,05	1 929 867,28	99,72
	85503	Karta Dużej Rodziny	215,13	189,76	88,21
	85504	Wspieranie rodziny	205 985,90	205 979,90	100
	85508	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	22 810,97	22 810,97	100
	85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby niektóre świadczenia rodzinne	13 490,00	13 489,40	100

Źródło: dane własne

2. Klienci GOPS – ogólna charakterystyka

W Gminie Książki na dzień 31 grudnia 2020 r. zameldowanych było 4184 osób.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zgodnie z ustawą, pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej

status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, a osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej zobowiązane są do współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, liczba rodzin i osób w rodzinie, którym udzielono pomocy w roku 2020:

Powód trudnej sytuacji klientów tut. Ośrodka	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	40	86
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	6	26
Bezrobocie	47	105
Niepełnosprawność	51	97
Długotrwała lub ciężka choroba	52	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	16	41
Przemoc w rodzinie	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	8	8
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0
Klęska żywiołowa	0	0
Narkomania	0	0
Zdarzenie losowe	3	11

źródło: dane własne - sprawozdanie MRPIPS

Powody, dla których osoby bądź rodziny otrzymywały pomoc w wielu przypadkach są złożone. Aby zakwalifikować osobę do pomocy w formie zasiłku okresowego muszą wystąpić co najmniej dwie przesłanki obok ubóstwa musi wystąpić przynajmniej jeden z wyżej wymienionych powodów.

Osoby/ rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w zakresie zasiłków stałych, okresowych i celowych muszą spełniać kryterium dochodowe. W 2018 roku nastąpiła zmiana kryteriów, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryteria dochodowe wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł,
- dla osoby w rodzinie – 528 zł.

Kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego ustalono na 308 zł.

3.1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie elektronicznej,
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3.2. Zadania własne gminy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,

- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu ponadgminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy.

3.3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań z rządowych programów pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych a także udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.4. Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej

Świadczeniami z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dn. 12.03.2004 r. o pomocy społecznej są:

Tabela 3. Rodzaje świadczeń

RODZAJE ŚWIADCZEŃ	
PIENIĘŻNE	NIEPIENIĘŻNE
Zasiłek stały	Praca socjalna
Zasiłek okresowy	Bilet kredytowany
Zasiłek celowy	Składki na ubezpieczenie zdrowotne
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	Pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie
	Sprawianie pogrzebu
	Poradnictwo specjalistyczne
	Interwencja kryzysowa
	Schronienie
	Posiłek
	Niezbędne ubranie

	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia
	Pobyty i usługi w domu pomocy społecznej

Źródło: dane własne

W 2020 roku w ramach w/w świadczeń udzielono pomocy w zakresie, szczegółowe informacje przedstawiają poniżej zestawienia:

- Zasiłek stały** – przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej/rodziny a dochodem tej osoby/na osobę w rodzinie.

Tabela 4. Zasiłek stały

ZASIŁEK STAŁY		
Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
27	262	131 912

Źródło: dane własne

*saldo księgowo wynosi 130 505,80 zł – uwzględnia pomniejszone wydatki o wpłaty nienależnie pobranych zasiłków za rok 2020.

Od 1 października 2018 roku zgodnie z rozporządzeniem ustalono kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, w tym zasiłek stały w wysokości 645 zł – maksymalna wysokość.

- Zasiłek okresowy** – przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny a dochodem osoby lub rodziny. Przy czym kwota zasiłku nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

3. Tabela 5. Zasiłek okresowy

ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób, którym przyznano decyzję	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
36	77	268	76 763

Źródło: dane własne

- 4. Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy** – może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek ten może być również przyznany w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego, w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego osobie lub rodzinie może zostać przyznany specjalny zasiłek specjalny.

Tabela 6. Zasiłek celowy

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzję	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
ZASIŁEK CELOWY,	35	-	-	10 722
w tym, ZASIŁEK CELOWY SPECJALNY	10	16	-	2 750
ZASIŁEK CELOWY NA ZAKUP POSIŁKU LUB ŻYWNOCI W RAMACH PROGRAMU POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU NA LATA 2019-2023	59	119	284	53.628

Źródło: dane własne

- 5. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd** – w 2020 r. wypłacano przez okres 12 miesięcy wynagrodzenie dla trzech opiekunów prawnych sprawujących opiekę nad osobami ubezwłasnowolnionymi w kwocie 3.600zł (100 zł miesięcznie dla każdego opiekuna), na zadanie otrzymano w 100% dotację z budżetu państwa 1,5% na obsługę zadania, tj. 54 zł.

6. Usługi opiekuńcze

- Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2020 roku – 19
- Liczba godzin zrealizowanych usług – 3 574
- Liczba godzin w jednym środowisku przyznanych decyzją – od 2 do 15 godzin tygodniowo.
- Liczba zatrudnionych opiekunek środowiskowych:
  - ✓ 2 etaty w ramach prac interwencyjnych
  - ✓ 1 umowa zlecenie
- Dochód gminy, w związku z poniesioną odpłatnością – 31.672,73 zł

- Koszty zatrudnienia opiekunek środowiskowych – 94.506,59 zł

7. Domy Pomocy Społecznej

W 2020 roku gmina ponosiła odpłatność za pobyt 10 mieszkańców naszej gminy w Domach Pomocy Społecznej. W roku sprawozdawczym 2 osoby zostały skierowane do w/w placówek. 1 osoba przebywająca w DPS w 2020 r. zmarła. Gmina Książki z tytułu odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej poniosła wydatki w kwocie 301 356, 06 zł.

Odpłatność osób zobowiązanych stanowiła kwotę 601,80 zł miesięcznie (dotyczy 1 mieszkańca).

8. Posiłek

W ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”

Koszt programu ogółem	55.629 zł
dotacja	33.378 zł
środki własne	22.251 zł.

Liczba osób objętych programem	119
Posiłek	16
Zasiłek celowy	119

3.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020

Gmina Książki przystąpiła do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 [POPŻ] współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym podpisując umowę z Grudziądzkim Bankiem Żywności (OPR- Organizacja Partnerska Regionalna) w 2020 r., kontynuowany był Podprogram 2019 w pierwszej połowie roku. Tut. GOPS pełni funkcję OPL, tj. Organizacji Partnerskiej Lokalnej. Pomoc w ramach PO PŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych i stanowi ona systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Dystrybucja żywności rozpoczęła się po wcześniejszej rekrutacji przez wyznaczonego pracownika socjalnego.

Podprogram 2019 – Gmina Książki

Liczba osób objętych pomocą – 582

Kobiety – 310

Mężczyźni – 272

Kryteria dochodowe kwalifikujące do pomocy – liczba osób:

Do 100 % kryterium dochodowego – 194 osoby

Od 100 do 200 % kryterium dochodowego – 338 osób

Ilość przekazanej żywności – 28.047,18 kg - to 2227 paczek żywnościowych

Produkty żywnościowe, które trafiły do rodzin w Podprogramie:

groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, sok jabłkowy, ryż biały, kasza gryczana, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszkowy dojrzewający, szynka drobiowa, pasztet wieprzowy, filet z makreli w oleju, cukier biały, olej rzepakowy, gołąbki w sosie pomidorowym.

W omawianym okresie GOPS w Książkach w ramach współpracy z Grudziądzkim Bankiem Żywności rozdysponował żywność o wadze 3 784,71 kg o wartości 27 329,35 zł uiszczając składkę na działalność statutową w wysokości 12 000 zł. (1000 zł składka miesięczna). W ramach żywności statutowej otrzymaliśmy napoje gazowane, słodczyce i czekolady, przyprawy i inne dodatki do potraw, mleko, kasza dla dzieci, syrop owocowy, płatki śniadaniowe.

3.6. Karta Dużej Rodziny

Wniosek o kartę można złożyć w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej lub elektronicznie za pośrednictwem platformy Informacyjno – Usługowej Empatia (www.empatia.mrpips.gov.pl).

W 2020 r. wpłynęło 27 wniosków o wydanie karty dużej rodziny.

Zamówionych zostało 66 kart.

3.7. Dodatkowe działania – przeciwdziałanie COVID

W 2020 roku z uwagi na stan pandemii Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach nie zorganizował spotkania wigilijnego dla osób samotnych w tradycyjnej formie. Pracownicy socjalni przygotowali 52 paczki żywnościowe dla osób korzystających z usług opiekuńczych, uczęszczających do ośrodków wsparcia oraz dla osób pobierających zasiłek stały i osób samotnych objętych pomocą finansową tut. Ośrodka.

W ramach projektu realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu obejmującego wsparciem osoby starsze i kadrę świadczącą usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzeniania się COVID-19 oraz łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko – pomorskiego, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych., tut. Ośrodek otrzymał :

1. materiały i środki ochrony indywidualnej, w tym, środki do dezynfekcji powierzchni, rękawiczki jednorazowe ochronne, żel do dezynfekcji rąk, gogle ochronne, kombinezony ochronne jednorazowe, maseczki jednorazowe i płyny do dezynfekcji rąk,
2. zgodnie z umową nr ROPS/GRANT/56/2020 grant na finansowanie kosztów dopłat do wynagrodzenia osób świadczących usługi społeczne, w tym opiekuńcze, w związku z wykonywaniem przez nie pracy w warunkach epidemicznych, obciążonej dużym ryzykiem zachorowania. Zgodnie ze sprawozdaniem końcowym kwota udzielonego grantu stanowiła 8.109,38 zł, wydatkowano kwotę 7.198,43 zł.

Zgodnie z umową nr ROPS.POWER.2.5.BP.64.2020 przekazania pomocy rzeczowej zawartej z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Toruniu w ramach projektu „Kooperacja efektywna i skuteczna” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 - 2020, GOPS w Książkach otrzymał urządzenie do oczyszczania powietrza o wartości 3500 zł.

4. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

1.opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W roku 2019 uchwałą Nr IV/32/19 Rady Gminy w Książkach z dnia 15 lutego 2019 r. uchwalono *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Książki na lata 2019 – 2021*.

2.tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W związku z trwającą pandemią, asystent rodziny w 2020 roku nie brał udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

3.tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia im miejsca dla dzieci.

W 2020 roku na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. W strukturze tut. Ośrodka znajduje się świetlica środowiskowa. Świetlica zgodnie z regulaminem czynna jest 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w dni nauki szkolnej, dwie godziny dziennie. Zatrudnionych było 2 wychowawców w ramach umowy zlecenie. Do świetlicy we wrześniu skierowanych zostało 9 małoletnich. Świetlica w roku sprawozdawczym w związku z panującą pandemią COVID – 19, działała od stycznia do 11 marca 2020 oraz w okresie od 15 września do 23 października 2020. W związku z zawieszeniem działalności placówki, zdecydowano o remoncie pomieszczenia kuchennego (odmalowano ściany, położono wykładzinę PCV na podłogę, zakupiono meble kuchenne, stolik, krzesła oraz szafkę do szatni). Ponadto zakupiono gry planszowe, komputerowe, materiały do prac plastycznych oraz narzędzia do pracy profilaktycznej z dziećmi – książki, Eduterapeutica – uzależnienia, problemy emocjonalne, przemoc i agresja, tablice edukacyjne, plakaty profilaktyczne. W związku z brakiem możliwości na zorganizowanie spotkania wigilijnego, przygotowano dla dzieci paczki świąteczne.

4.finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierającej

Zgodnie z umową nr 44/2020 o wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach "Programu asystent rodziny na rok 2020", Gmina Książki otrzymała środki finansowe z Funduszu Pracy w wysokości 1.700 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do

wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających na rzecz rodzin w okresie pandemii COVID-19 w ramach w/w programu.

Na terenie gminy w roku sprawozdawczym nie funkcjonowały rodziny wspierające.

5.współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Od 01.01.2012 r. po wprowadzeniu w życie ustawy z dn. 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej wprowadzony został obowiązek ponoszenia przez gminy odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi się w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu, 30% w drugim roku pobytu oraz 50% w trzecim roku i następnych. W 2020 roku gmina partycypowała w kosztach pobytu 5 dzieci w rodzinach zastępczych. Gmina ponosiła odpłatność w wysokości 50% kosztów pobytu za 4 małoletnich oraz 30 % za jednego małoletniego umieszczonego w spokrewnionej rodzinie zastępczej w 2019 r. We wrześniu 2020 roku 1 wychowanka opuściła rodzinę zastępczą. Żadne dziecko z terenu gminy w roku sprawozdawczym nie zostało skierowane do pieczy zastępczej.

W sumie gmina poniosła odpłatność za pobyt małoletnich w pieczy zastępczej w łącznej wysokości 22 810,97 zł.

6.sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

W 2020 r. zostało sporządzone sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.01.2020 do 30.06.2020 oraz od 01.07.2020 do 31.12.2020 i przekazane w ustawowym terminie do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

7.prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Asystent rodziny oraz pracownicy socjalni na bieżąco prowadzili monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W zakresie potrzeb należy zapewnić środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny oraz na ciągły proces jego doksztalcania. Zabezpieczyć środki na dalsze funkcjonowanie świetlicy środowiskowej. Podjęcie działań w ramach rozpowszechnienia idei rodzin wspierających na terenie gminy i zabezpieczenie środków finansowych na ich zatrudnienie.

5. Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych

5.1. Świadczenia rodzinne – rodzaje świadczeń, liczba świadczeń, wydatki

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych. GOPS realizuje zadanie jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej.

Rodzaje świadczeń rodzinnych:

1. Zasiłek rodzinny

Wysokość zasiłku wynosi:

- ✓ 95 zł na dziecko do 5 roku życia,
- ✓ 124zł na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 lat,
- ✓ 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24 lat.

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- urodzenia się dziecka jednorazowo
- opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- samotnego wychowania dziecka
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- rozpoczęcia roku szkolnego
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

2. Świadczenie rodzicielskie

3. Świadczenia opiekuńcze, w tym:

- zasiłek pielęgnacyjny

- świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- specjalny zasiłek opiekuńczy

Świadczenia rodzinne były realizowane w 2020 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby wydanych decyzji, wypłaconych świadczeń oraz kwoty wydatków na w/w zadania z zakresu świadczeń rodzinnych.

Tabela 7. Rodzaje świadczeń rodzinnych z podziałem na wydatki i liczbę świadczeń

Lp.	Rodzaje świadczeń	Liczba decyzji	Liczba świadczeń	Wydatki na świadczenia (w zł)
1	Zasiłki rodzinne	172	2855	341.792
2	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka		10	10.000
3	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego		5	2.000
4	Dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka		150	28.950
5	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego		211	22.770
6	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego		173	17.176
7	Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania		553	39.809
8	Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej		550	52.229
Łącznie zasiłek rodzinny z dodatkami		172	4.507	514.726
9	Zasiłki pielęgnacyjne	58	1.489	321.386
10	Świadczenia pielęgnacyjne	46	360	639.773
11	Specjalny zasiłek opiekuńczy	6	12	7.440
Łącznie świadczenia opiekuńcze		110	1.861	968.599
12	Zasiłek dla opiekuna	-	2	1.240
13	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	28	28	28.000
14	Świadczenie rodzicielskie	16	139	117.361
15	Zasiłki rodzinne oraz dodatki na podst. art. 5 ust.3 ustawy tzw. złotówka za złotówkę, oraz świadczenia przyznane w ramach koordynacji		203	14.671,49
16	Jednorazowe świadczenie „Za życiem” w wysokości 4.000 zł.	1	1	4.000

Źródło: dane własne

W 2020 r. opłacono składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe w kwocie 112 169 zł, w tym:

- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych specjalnych zasiłków dla opiekunów (SZO) – 1877 zł,
- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych zasiłków dla opiekunów (ZDO) – 341 zł;

- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych (ŚP) – 108 796 zł;
- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w KRUS – 1155 zł oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 13.489,40 zł.

5.2. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie do ukończenia przez nią 18. roku życia albo uczącej się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia. Bezterminowo, jeżeli osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenia przysługują, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 725zł. Od nowego okresu zasiłkowego kwota zwiększyła się do 800 zł. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyżej niż 500zł.

W 2020 roku wydano 14 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 8. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz liczba wypłaconych świadczeń

Wyszczególnienie	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną:	87. 950	232
0-17 lat	72.650	189
18-24 lat	15.300	43
25 lat i więcej	0	0
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego w zakresie świadczeń ustalonych wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 2a ustawy, z tego na osobę uprawnioną:	488	2
0-17 lat	488	2
18-24 lat	0	0
25 lat i więcej	0	0
Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych, z tego:	21.139,42	-
Przekazane na dochody budżetu państwa	18.484,74	-
Przekazane na dochody własne gminy wierzyciela	2.654,68	-

Źródło: dane własne

W roku 2020 podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego – 7,
- wezwania na wywiad – 21,
- przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe – 6,

- przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego – 6,
- zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy – 0,
- poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego – 0,
- wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych – 1,
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 paragraf 1 kodeksu karnego – 14,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego – 0,
- skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego – 0,
- przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego (nowi dłużnicy lub zmiana) – 10.

6. Realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego

Świadczenie wychowawcze – to świadczenie, które kierowane jest do rodzin mających na utrzymaniu dzieci, natomiast jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka (także tych dotyczących opieki sprawowanej nad nim i zaspokojeniem potrzeb życiowych dziecka). Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

W 2020 r. wpłynęło 45 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego. Wydano 40 informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego oraz 5 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania. W tym okresie zrealizowano 7 838 świadczeń. Liczba rodzin otrzymujących świadczenie wyniosła 397. Wypłacono świadczenia wychowawcze na łączną kwotę 3.884.773,80 zł.

7. Realizacja zadań z zakresu świadczenia „Dobry start”

Program „Dobry Start” to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Świadczenie dobry start nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole. Program Dobry Start nie obejmuje również studentów. Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek w formie elektronicznej od 1 lipca lub w formie papierowej od 1 sierpnia do 30 listopada.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach w roku 2020 przyjął oraz rozpatrzył do realizacji 333 wnioski na realizację tego programu (w tym 177 złożonych drogą tradycyjną, tj. papierową, oraz 156 droga elektroniczną) . W wyniku czego wypłacono 492 świadczenia na łączną kwotę: 147.600 zł., w tym dzieci uczące się w szkole podstawowej – 301 świadczeń, w szkole ponadpodstawowej – 131 świadczeń, w dotychczasowej ponadgimnazjalnej – 53 świadczenia, w specjalnym ośrodku szkolno – wychowawczym – 7 świadczeń. Koszt obsługi zadania wyniósł – 4.920 zł.

8. Realizacja zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych i energetycznych

8.1. Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę mającym na celu dofinansowanie do poniesionych wydatków mieszkaniowych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Prawo do dodatku mieszkaniowego zależy od dochodu, powierzchni oraz poniesionych kosztów.

Dodatek przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym. Dodatek przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli kwota byłaby niższa niż 2% kwoty najniższej emerytury w dniu wydania decyzji.

W 2020 r. wpłynęły 54 wnioski o udzielenie pomocy w formie dodatku mieszkaniowego. W wyniku weryfikacji wydano 51 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy oraz 4 decyzje odmawiające udzielenia wnioskowanej pomocy. Wypłacono 626 świadczeń, na kwotę 60.898,07 zł.

8.2. Dodatek energetyczny

Odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej od dnia 1 stycznia 2014r. przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny. Zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Aby otrzymać dodatek energetyczny należy:

1. posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego;
2. złożyć wniosek o przyznanie dodatku energetycznego z załączoną umową kompleksową lub umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy;
3. zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 8 wniosków oraz wydano 8 decyzji przyznających dodatek energetyczny. Na realizację zadania gmina wydatkowała dotację w wysokości 734,91 zł (w tym koszty obsługi).

Wysokość dodatku energetycznego od dnia 01 maja 2020 r. do 30 kwietnia 2021 r. wynosi dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 10,94 zł na m-c,
- składającego się z 2 do 4 osób: 15,19 zł/m-c,
- składającego się z co najmniej 5 osób: 18,23 zł/m-c.

9. Realizacja zadań z zakresu stypendiów szkolnych

Stypendium przysługuje:

- Uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- Wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- Uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Stypendium szkolne przysługuje uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie (miesięczny dochód na 1 osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty o której mowa w art. 8 ust.1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej), a w szczególności gdy w rodzinie występuje:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- ciężka lub długotrwała choroba,
- wielodzietność,
- brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- alkoholizm lub narkomania,
- gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe

Wnioskodawcy zobowiązani są do przedstawienia informacji przy składanych wnioskach (podaniach) o wszystkich dochodach netto uzyskanych w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku (podania), bądź w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym dochód ten utracono.

Na stypendia szkolne w 2020 r. wydatkowano kwotę 94.140,40 zł z tym 75.312,32 zł dotacja z budżetu państwa oraz 18.828,08 środki własne z budżetu gminy.

W okresie od stycznia do czerwca 2020 tj. rok szkolny 2019/2020 objęto pomocą 74 uczniów i wypłacono świadczenia na kwotę 57.883,20 zł. W okresie od września do grudnia 2020 roku tj. rok szkolny 2020/2021 objęto pomocą 42 uczniów. Wypłacono świadczenia na kwotę 34.257,20 zł. Wysokość świadczenia na jednego ucznia wynosiła od 148,80 do 248 zł miesięcznie. 4 uczniów otrzymało również zasiłek szkolny, w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego w rodzinie na łączną kwotę 2000,00 zł.

10. Zaświadczenie o dochodach w ramach programu „Czyste powietrze”

Zarządzeniem Wójta Gminy Książki nr 78/2020 z dnia 29 października 2020 r. upoważniono kierownika oraz dwóch pracowników do prowadzenia postępowań, w tym do wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania z Narodowego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W 2020 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach wpłynęły 3 wnioski z żądaniem wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

Wydano 3 w/w zaświadczenia.

11. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej mieszkańców. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach w sposób ciągły współpracuje z innymi instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, m.in. z Komendą Powiatową Policji w Wąbrzeźnie, Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie, Kuratorską Służbą Sądową, Samodzielnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Książkach, placówkami oświatowymi. Pracownicy socjalni na bieżąco współpracują i podejmują działania interdyscyplinarne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z dzielnicowym, asystentem rodziny, kuratorami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, terapeutą uzależnień, lekarzem, pielęgniarką środowiskową.

Prawidłowa realizacja zadań wymaga nie tylko zabezpieczenia w budżecie odpowiednich środków finansowych, ale również zapewnienia niezbędnych zasobów kadrowych, lokalowych, wyposażenia i sprzętu.

W wyniku zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich potrzeby, oczekiwania. Pomoc finansowa nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, muszą działać aktywizującą na społeczność lokalną.

Pomoc społeczna musi współpracować z samorządem, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, bo tylko taki system pozwoli na skuteczne pomaganie. Podejmowane działania są również na bieżąco realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książki na lata 2014 – 2020 .

Najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Książki:

- zapewnienie rozwoju środowiskowej opieki osobom zależnym z powodu stanu zdrowia lub wieku – zabezpieczenie środków finansowych na organizację usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, tak aby osoba mogła jak najdłużej pozostać w jej naturalnym środowisku, wdrożenie systemu teleopieki, przy współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, zorganizowanie dziennych form opieki, rozwoju – Kluby Seniora. Ciągły proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są tego pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie,
- zapewnienie środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu osób skierowanych do domów pomocy społecznej i pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że każdego roku zwiększa się koszt

utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, co generuje zwiększenie wydatków po stronie gminy,

- podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej osób marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - zapewnienie schronienia osobom bezdomnym w schronisku, noclegowni lub ogrzewalni,
  - zapewnienie środków pieniężnych na wypłatę zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych.
- Realizacja ustawowych świadczeń jest zadaniem obowiązkowym gminy, w związku z tym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej muszą mieć udzieloną odpowiednią pomoc. Niewątpliwie widać tendencję spadkową, co spowodowane jest rozbudowanym systemem wsparcia rodziny, coraz mniej rodzin z dziećmi korzysta z pomocy społecznej. Pozostają jednak osoby, które będą wymagały wsparcia materialnego, w szczególności osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, chore,
- zapewnienie środków finansowych na utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, w tym również na wynagrodzenia pracowników i szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadry GOPS-u.

12.1. Sprawozdanie z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za 2020 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 został uchwalony Uchwałą Nr XIII/113/2019 Rady Gminy w Książkach z dnia 30 grudnia 2019 r.

Program został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019, poz. 2277 ze zm.) oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020, poz. 2050).

Głównym celem programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców Gminy oraz prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień. Cele szczegółowe programu to monitorowanie specyfiki problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy oraz potrzeb uzależnionych i ich rodzin w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu, zwiększenie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na temat uzależnienia od alkoholu i narkotyków, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii zmierzającej do zmniejszenia ilości alkoholu wypijanego przez młodzież, zmniejszenia nowych przypadków uzależnienia, ograniczenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem alkoholu i narkotyków. Kolejny cel to zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych i uzależnionych wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku w szczególności z grup podwyższonego ryzyka, organizowanie terapii dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin, organizowanie alternatywnych miejsc twórczego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w szczególności z grup podwyższonego ryzyka, krzewienie trzeźwości i abstynencji oraz promocja zdrowego stylu życia i zmiana postaw rodziców wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.

W/w cel główny i cele szczegółowe realizowane były poprzez zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Na terenie Gminy na dzień 31 grudnia 2020 roku zarejestrowanych było 12 punktów sprzedaży 8napojów alkoholowych, w których istnieje możliwość sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % alkoholu.

W 2020 r. łącznie obowiązywało 40 zezwoleń na sprzedaż alkoholu, w tym w 2020 wydano 8 nowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu. 2 punkty sprzedaży zakończyły działalność w 2020 roku. 3 punkty sprzedaży rozpoczęły działalność w 2020 roku.

W 2020 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych spotkała się 9 razy w celu rozpatrzenia wniosków o leczenie, przeprowadzenia rozmowy motywującej z klientem, zaopiniowanie wniosku o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz zaopiniowanie działań, wydatkowania środków finansowych przez GKRPA.

W ramach działań Komisji prowadzono rozmowy motywująco – interwencyjne z 3 osobami skierowanymi do GKRPA, w wyniku działań 1 osoba podjęła dobrowolne leczenie w systemie niestacjonarnym, 1 wniosek Komisja skierowała do sądu. W stosunku do 1 osoby prokurator wystąpił z wnioskiem do sądu o zastosowanie leczenia.

W 2020 roku w 4 rodzinach, w których założono „Niebieską Kartę” występował problem alkoholowy, w 2 sprawach Zespół Interdyscyplinarny skierował sprawę do GKRPA.

Z informacji z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie wynika, że z terenu gminy Książki zatrzymano i doprowadzono do wytrzeźwienia w roku 2020 (do końca października) – 8 osób. Funkcjonariusze odnotowali 23 interwencje domowe (do końca października), których powodem była

awantura domowa na terenie gminy. W roku 2020 na terenie Gminy Książki zatrzymano 4 osoby (do końca października) z powodu posiadania przy sobie środków narkotycznych. Nie odnotowano osób małoletnich będących pod wpływem alkoholu lub narkotyków (dane do końca października 2020).

Z danych Kuratorskiej Służby Sądowej w Wąbrzeźnie wynika, że w 2020 roku prowadzonych było 5 nadzorów w związku z przymusowym leczeniem odwykowym. W roku sprawozdawczym do listopada 2020 nie wpłynął żaden nowy nadzór z terenu gminy Książki.

Świetlica środowiskowa od lipca 2016 roku działa w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, jest finansowana ze środków GKRPA. W 2020 r. obejmowała wsparciem 9 małoletnich, głównie młodszych ze szkoły podstawowej. Świetlica środowiskowa otwarta była od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.40 do 15.40. Zatrudnionych było dwoje wychowawców w ramach umowy zlecenie. Świetlica w roku sprawozdawczym w związku z panującą pandemią COVID – 19, działała od stycznia do 11 marca 2020 oraz w okresie od 14 września do 23 października 2020.

W związku z zawieszeniem działalności placówki, zdecydowano o remoncie pomieszczenia kuchennego (odmalowano ściany, położono wykładzinę PCV na podłogę, zakupiono meble kuchenne, stolik, krzesła oraz szafkę do szatni). Ponadto zakupiono gry planszowe, komputerowe, materiały do prac plastycznych oraz narzędzia do pracy profilaktycznej z dziećmi – książki, Eduterapeutica – uzależnienia, problemy emocjonalne, przemoc i agresja, tablice edukacyjne, plakaty profilaktyczne. W związku z brakiem możliwości na zorganizowanie spotkania wigilijnego, przygotowano dla dzieci paczki świąteczne.

W okresach, w których świetlica działała realizowano zajęcia wg stałego harmonogramu, wychowawcy pomagali dzieciom odrabiać lekcje, pomagali w nauce poprzez zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania i umiejętności plastyczne, twórcze, taneczne, sportowe. W ramach pracy świetlicy wychowawcy podejmowali wiele różnych form zajęciowych w ramach oddziaływań profilaktycznych m.in. prowadzono pogadanki na temat bezpieczeństwa i kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych, przygotowywano zdrowe posiłki, budowano zaufanie w grupie, pokazywano perspektywę zdrowego stylu życia bez palenia papierosów i picia alkoholu,

W świetlicy przeprowadzono konkurs plastyczny pn. „To mi szkodzi – profilaktyka uzależnień oczami dzieci i młodzieży”. Celem konkursu było zaangażowanie dzieci i młodzieży do działań profilaktycznych, promocja zdrowego trybu życia, trzeźwości i abstynencji, uświadomienie szkodliwego wpływu nałogów, używek na organizm człowieka. W ramach konkursu zakupiono 3 nagrody rzeczowe.

Praca z dziećmi realizowana była poprzez różne formy tj. gry i zabawy grupowe, zajęcia plastyczne – techniczne, zajęcia muzyczne, stolikowe, zajęcia dramowe, zagadki, konkursy, quizy, zajęcia sportowe i ruchowe na świeżym powietrzu oraz pogadanki profilaktyczne.

W placówkach oświatowych na terenie gminy Książki prowadzone były działania związane z profilaktyką uzależnień.

W Szkole Podstawowej i Przedszkolu w Książkach w roku szkolnym 2020/2021 odbyły się liczne zajęcia o tematyce profilaktycznej w klasach 1-3 oraz 4-8 na lekcjach z wychowawcą (łącznie 291 uczniów). W klasie szóstej odbyły się warsztaty z psychologiem szkolnym „Przemoc i jej rodzaje” (25 uczniów). Szkoła złożyła wniosek do GKRPA o sfinansowanie programów rekomendowanych w szkole „Debata” oraz „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”. Komisja zaopiniowała pozytywnie wniosek, niestety z powodu pandemii w/w programy nie mogły zostać zrealizowane. W związku z planowanymi zajęciami, komisja wyraziła pozytywną opinię dotyczącą zakupu i sfinansowania białych tablic do pisania.

Program realizowano także w zakresie ciągłej pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych w **Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach**. Pracownicy udzielali porad, niezbędnych informacji wszystkim potrzebującym wykluczonym społecznie lub zagrożonym wykluczeniem z uwagi na problem uzależnienia lub współuzależnienia. Dzieciom z rodzin zagrożonych było udzielane wsparcie poprzez m.in. zapewnienie jednego gorącego posiłku w szkolnej stołówce, skierowanie do świetlicy środowiskowej. Osobom uzależnionym, którzy pozostawali bez środków do życia udzielano wsparcia w formie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych.

Pracownicy socjalni współpracowali na bieżąco z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Książkach, Zespołem Interdyscyplinarnym, szkołami, świetlicą środowiskową, ośrodkiem zdrowia, policją, kuratorami.

Przy Urzędzie Gminy Książki w 2020 r. działał **Punkt Konsultacyjny**. W ramach Punktu w 2020 r. w każdy piątek miesiąca w godzinach od 9.00 do 13.00 podinspektor ds. uzależnień udzielał porad, realizował sesje terapeutyczne w oparciu o program „Moja decyzja”. W roku 2020 udzielił 37 konsultacji dla osób nadużywających alkoholu i współuzależnionych oraz doświadczających przemocy domowej. Objęto pomocą 6 osób. Zakres pomocy obejmował zajęcia psychoedukacyjne, konsultacje terapeutyczne, wsparcie, pomoc prawna (podstawowy zakres), kierowanie i motywacja do podjęcia leczenia w specjalistycznych placówkach. W roku sprawozdawczym punkt przez okres dwóch miesięcy miał zawieszoną działalność, w związku z pandemią COVID-19. Prowadzenie punktu to koszt 700 zł miesięcznie.

Ponadto instruktor ds. uzależnień prowadził rozmowy interwencyjno – motywujące w GKRPA w Książkach, współpracował w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz prowadził konsultacje wg. potrzeb dla pracowników GOPS. W ramach Punktu Konsultacyjnego mieszkańcy gminy Książki mogą znaleźć pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu, nadużywających alkoholu, współuzależnionych, ofiar przemocy i DDA tj. dorosłych dzieci alkoholików.

Ze środków GKRPA w 2020 r. zakupiono laptop do pracy zdalnej m.in. w punkcie konsultacyjnym, materiały profilaktyczne, w tym ulotki i plakaty, breloki, książki, vademecum dla sprzedawców. Materiały przekazano do szkoły, ośrodka zdrowia. W ramach działań został również ogłoszony konkurs na logo GKRPA, wpłynęła 1 praca dlatego komisja orzekła o nierozstrzygnięciu konkursu. Zakupiono nagrodę za udział w kwocie 149,99 zł.

Zdecydowano również na zawarcie umowy dotyczącej sporządzenia diagnozy problemów społecznych, takich jak alkohol, niktynizm, narkotyki, przemoc rówieśnicza, przemoc domowa. Koszt diagnozy 2700 zł.

W ramach porozumienia między Gminą Książki a Województwem Kujawsko – Pomorskim, dotyczącego realizacji zadania o nazwie „Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia” z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze środków GKRPA sfinansowano w/w zadanie w kwocie 207,15 zł.

W ramach tego zadania osoby potrzebujące pomocy w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, sytuacji konfliktowych oraz zagrożenia przemocą były przyjmowane w dni robocze, w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego, przy ul. Skłodowskiej – Curie 73 w Toruniu, codziennie w godzinach 17.00 – 21.00 działała Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia – Telefoniczne Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie tel. 800-154-030 oraz można było nawiązać kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej e-mail: niebieskalinia@kujawsko-pomorskie.pl. Nie jest możliwe precyzyjne

określenie liczby porad i konsultacji udzielonych mieszkańcom poszczególnych gmin województwa kujawsko – pomorskiego.

W 2020 roku wpływy z zezwoleń na sprzedaż alkoholu stanowiły kwotę – **48.768,04 zł**

W 2020 r. w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Rozwiązywania Problemów Narkomanii wydatkowano łącznie kwotę – **48.768,04 zł, w tym:**

1) Przeciwdziałanie alkoholizmowi – 46.268,04 zł

2) Przeciwdziałanie narkomani – 2.500,00 zł.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi 19 304,02 zł

851-85154-4190 (nagrody konkursowe) – 149,99 zł,

851-85154-4210 (zakup materiałów) – 8.596,88 zł,

851-85154-4300 (zakup usług pozostałych) – 10.250,00 zł,

851-85154-4610 (koszty postępowania sądowego) – 100,00 zł,

851-85154-2330 (dotacja „Niebieska Linia”) – 207,15 zł

Przeciwdziałanie narkomanii – 2.500,00 zł

851-85153-4210 (zakup materiałów) – 2.500,00 zł

Przeciwdziałanie alkoholizmowi - **26.964,02 zł** kwota wydatkowana na **działanie świetlicy środowiskowej**, działającej w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, w tym:

851-85154-4170 (wynagrodzenia bezosobowe) – 4.040,00zł,

851-85154-4190 (zakup nagród dla dzieci) – 229,97 zł,

851-85154-4210 (zakup materiałów) – 11.214,01 zł,

851-85154-4220 (zakup art. spożywczych) – 1.300,00 zł,

851-85154-4260 (zakup energii) – 3.444,22 zł,

851-85154-4270 (zakup usług remontowych) – 4.600,00 zł

851-85154-4300 (zakup usług pozostałych) – 187,86 zł,

851-85154-4360 (usług telekom.) – 1.601,46 zł,

851-85154-4430 (różne opłaty i składki) – 63,50 zł,

851-85154-4480 (podatek od nieruchomości) – 283,00 zł.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a wszelkie podejmowane w tym zakresie działania powinny mieć charakter długofalowy, konsekwentnie i systematycznie wdrażany. W związku z powyższym kierunki działań określone i podjęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii powinny będą kontynuowane w roku 2021 oraz latach następnych.

W dalszym ciągu należy podejmować działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Należy zadbać o zabezpieczenie odpowiedniej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Dostęp do informacji dla w/w osób. Z uwagi na pojawiające się nowe zjawiska, zachowania ryzykowne, należy w dalszym ciągu samodoskonalić warsztat pracy, uczestniczyć w szkoleniach, na bieżąco monitorować sytuację szkolną dzieci, rodzin na terenie gminy i dostosowywać pomoc do bieżących potrzeb tak aby skutecznie zapobiegać negatywnym skutkom nadużywania alkoholu oraz narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że realizacja programu przebiegała zgodnie z założeniami.

12.2 Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 za rok 2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/103/16 Rady Gminy w Książkach z dnia 27 kwietnia 2016r. Program opracowany został na podstawie art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Planowany jest do realizacji w latach 2016 – 2020.

Jak wynika z danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie w roku ubiegłym na terenie Gminy Książki funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie wypełnili 7 formularzy „Niebieska Karta”, które zostały przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego w Książkach w 2020r., 1 procedura „Niebieskiej Karty” została wszczęta przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, ponadto 1 formularz „Niebieskiej Karty” wpłynął do Zespołu Interdyscyplinarnego z Zespołu Opieki Zdrowotnej z Brodnicy oraz 1 procedura została wszczęta przez Komendę Powiatową Policji w Chełmnie, a niniejszy formularz wpłynął na ZI w Książkach po tym, jak rodzina przeprowadziła się na teren naszej gminy.

Strukturę rodzin objętych interwencją w 2020r. przedstawia poniższa tabela.

wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	ogółem
Ofiary przemocy w rodzinie	0	9	1 (+6 świadkowie przemocy)	10 (+ 6 świadkowie przemocy)
Sprawcy przemocy w rodzinie	9	1	0	10

Analizując dane zawarte w tabeli zauważa się, że w roku 2020 wśród sprawców przemocy w rodzinie znajdują się mężczyźni (90%). Ofiarami przemocy natomiast są najczęściej kobiety oraz dzieci. Należy dodać, że w jednym przypadku dziecko było wskazane jako ofiara przemocy, która się nie potwierdziła. O sytuacji został poinformowany sąd rodzinny i prokurator. Dzieci są w rodzinach, w których zakładane były Niebieskie Karty wobec tego pośrednio problem dotyczy również małoletnich. Zatem przede wszystkim do kobiet i dzieci należy kierować ofertę przeznaczoną dla ofiar przemocy (pomoc psychologiczną i prawną, grupy wsparcia, schronienie itp.), natomiast dla mężczyzn organizować działania w postaci programów korekcyjno-edukacyjnych i innych, mających na celu pozytywną zmianę dotychczasowych zachowań.

Istotnym problemem występującym w rodzinach dotkniętych przemocą jest nadużywanie alkoholu, głównie przez sprawców przemocy. Potwierdzają to policyjne statystyki, które pokazują, że na terenie Gminy Książki miały miejsce 23 interwencje domowe, których powodem była awantura domowa (dane do końca października 2020).

W roku 2020 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Książkach skierował do prokuratury dwa wnioski o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz 2 wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dzieci.

Celem głównym programu jest wspieranie i profesjonalna pomoc (doradcza, terapeutyczna, prawna, socjalna) dzieciom i rodzinom będącymi ofiarami przemocy w rodzinie, poprzez tworzenie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia.

Natomiast celami szczegółowymi są:

1. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.
2. Dostarczenie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem.
3. Motywowanie społeczności lokalnych, mediów, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.
4. Zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach i instytucjach

W celu zwiększenia wiedzy mieszkańców Gminy Książki na temat przemocy w rodzinie realizowano następujące działania w 2020 roku:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Książkach umożliwia mieszkańcom Gminy Książki korzystanie z „Niebieskiej linii”, na którą dzwonić mogą osoby mające problem z przemocą w celu uzyskania wsparcia oraz informacji,

- w gminnych placówkach oświatowych przekazywano informacje związane z tematyką przemocy, które skierowane były do uczniów i rodziców, w tym: za pośrednictwem stron internetowych, w formie gazetek szkolnych, pogadarek i prelekcji dla uczniów, realizowanych przez nauczycieli oraz policjantów z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie,

- informacje na temat przemocy w rodzinie na bieżąco przekazywane były także przez specjalistów mających do czynienia z problemem przemocy lub pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie. Działalność tę realizowali m.in.:

*pracownicy socjalni (w ramach poradnictwa socjalnego)

*pedagodzy szkolni (w ramach pracy z dzieckiem i rodziną)

*policjanci (w ramach interwencji oraz działań dzielnicowych)

*kuratorzy sądowi (w ramach prowadzonych nadzorów)

*prokuratorzy (w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych)

*członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz terapeuta pełniący dyżury w Punkcie Konsultacyjnym (w ramach pracy z ofiarą i sprawcą przemocy)

*Świetlica Środowiskowa- do której Zespół Interdyscyplinarny kieruje dzieci z rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym.

W 2020 r. w wyniku przemocy domowej na terenie gminy, nie było potrzeby skierowania ofiary do ośrodka wsparcia.

Do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020r. wpłynęło 10 formularzy „Niebieska Karta”. 7 z nich wypełnili Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie , 1 procedura „Niebieskiej Karty” została wszczęta przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, ponadto 1 formularz „Niebieskiej Karty” wpłynął do Zespołu Interdyscyplinarnego z Zespołu Opieki Zdrowotnej z Brodnicy oraz 1 procedura została wszczęta przez Komendę Powiatową Policji w Chełmnie, a niniejszy formularz wpłynął na ZI w Książkach po tym, jak rodzina przeprowadziła się na teren naszej gminy. W roku 2020 zamknięto 9 procedur Niebieskiej Karty z uwagi na zrealizowanie planu pomocy bądź brak zasadności prowadzenia działań.

W posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych brało udział grono specjalistów tj. przedstawiciel Powiatowej Komendy Policji w Wąbrzeźnie, przedstawiciele Prokuratury Rejonowej w Wąbrzeźnie, pracownicy socjalni tut. Ośrodka, kuratorzy, pedagodzy, przedstawiciele placówek Oświatowych, do których uczęszczają dzieci owych rodzin, przedstawiciel GKRPA, instruktor ds. uzależnień Wąbrzeskiego Centrum Profilaktyki i Integracji Społecznej oraz Przedstawiciel Samodzielnego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Książkach. Na posiedzenia grup roboczych zapraszane są osoby, których problem dotyczy, które nie zawsze uczestniczą w spotkaniach.

W 2020r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Książkach. Czwarte z nich nie odbyło się z uwagi na występowanie pandemii po wcześniejszym skonsultowaniu tego faktu z przedstawicielem Urzędu Wojewódzkiego z Bydgoszczy. Ponadto odbyło się 18 spotkań grup roboczych. Z uwagi na specyficzny czas spowodowany wystąpieniem pandemii COVID – 19 część spotkań oraz rozmów odbywało się za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu, tj. telefonicznie lub mailowo.

Wśród czynników utrudniających skuteczną pracę w Zespole Interdyscyplinarnym w dalszym ciągu można wyznaczyć następujące powody:

- nie wystarczająca ilość szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- trudności w pogodzeniu pracy w Zespole Interdyscyplinarnym z obowiązkami służbowymi,
- brak odciążenia od części swoich obowiązków służbowych na rzecz pracy w Zespole Interdyscyplinarnym,
- niewystarczające środki finansowe,
- ograniczona ilość miejsc świadczących specjalistyczną pomoc.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że realizacja Programu przebiegała zgodnie z założeniami.

12.3. Sprawozdanie z Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 za rok 2020

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Książki na lata 2019 - 2021 został uchwalony Uchwałą Nr IV/32/19 z dnia 15 lutego 2019 r. Stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Głównym celem programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe programu to:

1. wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
2. zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie,
3. podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy dziecku i rodzinie.

W 2019 r. w/w cele realizowane były poprzez ciągłą pracę pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny z rodziną i dzieckiem oraz współpracę wszystkich instytucji na rzecz dziecka i rodziny.

W 2019 r. pracownicy socjalni z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco świadczyli pomoc rodzinom z terenu Gminy wg zgłaszanych potrzeb. Rodziny otrzymywały wsparcie finansowe oraz rzeczowe, a także pomoc w formie poradnictwa i pracy socjalnej.

Pierwszy cel szczegółowy programu tj. wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym był realizowany przez niżej wymienione działania.

1. Wsparcie asystenta rodziny

Na wniosek pracowników socjalnych rodziny przeżywające trudności były objęte wsparciem asystenta rodziny. W roku 2020 kontynuowano zatrudnienie asystenta rodziny w wymiarze 1/1 etatu.

W 2020 roku Gmina Książki w ramach programu „Asystent rodziny na rok 2020” otrzymała dotację na kwotę 1.700,00 zł z przeznaczeniem na dopłatę do wynagrodzenia dla asystentów czynnie pracujących w czasie pandemii.

Asystent zatrudniony jest na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy 1/1 etatu. Asystent w roku 2020 łącznie objął wsparciem 17 rodzin, w tym 35 dzieci, z czego 4 pełnoletnich pozostających na utrzymaniu rodziców. Z 5 rodzinami asystent rodziny zakończył współpracę. Z trzema rodzinami została podjęta współpraca na wniosek pracowników socjalnych, z uwagi na występujące problemy opiekuńczo – wychowawcze, zdrowotne i podpisany plan pomocy rodzinie. Jedna rodzina nie wyraziła zgody na podjęcie współpracy. 10 rodzin korzysta ze wsparcia asystenta rodziny powyżej dwóch lat.

Asystent pracował z rodzinami głównie w kierunku podniesienia kompetencji wychowawczych i właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi, kontynuowanie edukacji przez dzieci i poprawy ich wyników w nauce, poprawy relacji między członkami rodziny, poszukiwania zatrudnienia, poprawy warunków mieszkaniowych, dbałości o dom, higienę osobistą, kontynuowania leczenia psychiatrycznego.

W 2020 r. asystent rodziny konsultowała się i współpracowała z Przedszkolem i Szkołą Podstawową w Książkach, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym nr 2 w Grudziądzu, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym w Dębowej Łące, Poradnią Psychologiczną –

Pedagogiczną w Wąbrzeźnie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, kuratorem zawodowym oraz społecznym.

Praca asystenta rodziny jest niezwykle ważna dla udzielenia wsparcia rodzinom przeżywającym problemy, trudności w celu zapobieganiu dalszej marginalizacji, wykluczenia społecznego czy odebrania dzieci z powodu niewydolności opiekuńczo – wychowawczej. Zatrudnienie asystenta rodziny jest zadaniem obligatoryjnym i wynika z ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny systemu pieczy zastępczej.

Asystent rodziny po wejściu w życie ustawy „Za życiem” ma rozszerzony katalog zadań, w gminie w 2020r. asystent nie obejmował wsparciem rodzin z w/w ustawy.

Asystent rodziny pracował głównie z rodzinami w kierunku podniesienia kompetencji wychowawczych i właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi, kontynuowania edukacji przez dzieci i poprawy ich wyników w nauce, poprawy relacji między członkami rodziny, poszukiwania zatrudnienia, aktywizacji społecznej, poprawy warunków mieszkaniowych, właściwego dysponowania budżetem domowym dbałości o dom, higienę osobistą, kontynuowania leczenia psychiatrycznego, podjęcie leczenia odwykowego.

W okresie pandemii asystent rodziny ramach współpracy skupia się również na przeciwdziałaniu zakażeniu koronawirusem SARS-COV-2 przekazując informację jak zapobiegać zakażeniu, prowadzi działania edukacyjne związane z zachowaniem zasad higieny wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, omawiając objawy zachorowania na COVID-19, oraz schemat postępowania w przypadku wystąpienia zakażenia koronawirusem.

Od 16 marca 2020 do 31 maja 2020 asystent rodziny nie wizytował środowisk, jednakże utrzymywał stały kontakt telefoniczny i internetowy z rodzinami objętymi wsparciem, pozostając w ścisłej współpracy z kierownikiem tutejszego ośrodka, pracownikami socjalnymi, kuratorami, szkołą oraz różnymi instytucjami. W sytuacjach, w których rodzina miała potrzebę osobistego kontaktu z asystentem lub sytuacja tego wymagała, spotkanie takie odbywało się w pomieszczeniu świetlicy środowiskowej i przebiegało w reżimie sanitarnym z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa.

Od 1 czerwca 2020 do 30 września 2020 asystent rodziny wizytował środowiska, w których rodzina wyraziła na to zgodę z zachowaniem zasad sanitarnych. W pozostałych przypadkach wsparcie informacyjne, emocjonalne, monitorowanie postępów w nauce oraz działania zaradcze były realizowane przez telefon, internet, oraz w formie spotkań w świetlicy środowiskowej.

Od 1 października 2020 do końca roku 2020 z uwagi na sytuację epidemiologiczną asystent nie wizytował środowisk po za nielicznymi wyjątkami. Kontaktuje się z rodzinami telefonicznie, za pośrednictwem komunikatorów społecznościowych, wideo rozmów oraz indywidualnych spotkań w świetlicy środowiskowej.

2. Prowadzenie świetlicy środowiskowej

Kolejnym działaniem prowadzonym na rzecz dziecka i rodziny przeżywającej trudności było prowadzenie świetlicy środowiskowej. W 2020 r. obejmowała wsparciem 9 małoletnich, głównie młodszych ze szkoły podstawowej. Świetlica środowiskowa otwarta była od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.40 do 15.40. Zatrudnionych dwoje wychowawców

w ramach umowy zlecenie. Z uwagi na trwającą pandemię działalność świetlicy w roku sprawozdawczym była dwukrotnie zawieszona od 11 marca oraz na jesieni od 23 października. Świetlica środowiskowa od lipca 2016 roku działa w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach.

W świetlicy realizowano zajęcia wg stałego harmonogramu, zaczynając od odrabiania lekcji i pomocy w nauce, poprzez zajęcia wspierające i zajęcia rozwijające zainteresowania i umiejętności – plastyczne, taneczne, sportowo- rekreacyjne. Główny nacisk kładziono na zajęcia profilaktyczne i wychowawcze. W związku z ograniczeniami dotyczącymi funkcjonowania świetlicy w związku z sytuacją epidemiologiczną postanowiono o remoncie jednego pomieszczenia kuchennego oraz zakupie mebli.

3. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego

W ramach działań prowadzono również Punkt Konsultacyjny w każdy piątek przez 4 godziny przyjmował instruktor ds. uzależnień, który w roku 20 udzielił 37 konsultacji dla osób nadużywających alkoholu i współuzależnionych oraz doświadczających przemocy domowej. Objęto pomocą 6 osób. Punkt również z uwagi na stan pandemii był zamknięty przez okres dwóch miesięcy.

4. Realizowanie programów profilaktycznych

W roku szkolnym 2020/2021 odbyły się liczne zajęcia o tematyce profilaktycznej w klasach 1-3 oraz 4 – 8 na lekcjach z wychowawcą (łącznie 291 uczniów).

5. Realizowanie szkoleń, prelekcji dla rodziców/opiekunów.

W Przedszkolu i Szkole Podstawowej w Książkach z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju nie były realizowane szkolenia, prelekcje dla rodziców.

6. Wspieranie aktywnych form wypoczynku oraz wspólnego spędzania czasu z rodziną.

W 2020 r. nie organizowano pikników, festynów dla dzieci i młodzieży w związku z pandemią COVID-19.

7. Upowszechnienie Karty Dużej Rodziny

W 2020 r. zamówiono 66 kart dużej rodziny. Złożono 27 wniosków o wydanie KDR.

8. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych

W 2020 r. nie zorganizowano grupy wsparcia, nie odbywały się również spotkania grupy samopomocowej.

9. Świadczenie usług w zakresie terapii, poradnictwa specjalistycznego, mediacji dla rodzin z dziećmi.

W sposób ciągły raz w tygodniu rodziny mogą korzystać z porad radcy prawnego dyżurującego w Urzędzie Gminy.

10. Praca socjalna i interwencja kryzysowa.

Są to świadczenia niepieniężne, realizowane przez pracowników socjalnych w sposób ciągły według zgłaszanych potrzeb. W ramach działań pracownicy GOPS na bieżąco analizują sytuację rodzin, których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, prowadzony jest również stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem poprzez stały kontakt

pracowników socjalnych, asystenta rodziny, kuratorów, pedagogów, lekarza, pielęgniarki środowiskowej, dzielnicowego

Jak wynika z zebranych danych w 2020 r. założono na terenie Gminy Książki 10 Niebieskich Kart, w tym 7 założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie, 1 przez pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, 1 przekazana z innego ZI w związku ze zmianą miejsca zamieszkania rodziny, 1 założona przez służbę zdrowia. Wśród założonych kart, ofiarą przemocy było 1 dziecko oraz 6 małoletnich było świadkami przemocy domowej. O sytuacjach rodzin zagrożonych, w których są małoletni został poinformowany sąd rodzinny.

11. Organizacja Specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2020 r. nie realizowano zadania z uwagi na brak złożonych wniosków.

Drugim celem szczegółowym określonym w programie jest zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Cel ten realizowany jest również poprzez udzielenie świadczeń pieniężnych rodzinom z dziećmi, aby mogły być zabezpieczone wszelkie potrzeby dzieci.

1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej

Rodziny z dziećmi otrzymywały świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłku okresowego i celowego. Zaznaczyć jednak należy, że rodzin korzystających z pomocy społecznej jest coraz mniej. Dzięki innym świadczeniom, w tym m.in. świadczenie wychowawcze 500 + jest zdecydowanie mniej rodzin, które nie mogą w sposób samodzielny zabezpieczyć potrzeb swoich i swoich dzieci.

W roku sprawozdawczym w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 pomocą w formie obiadu w szkole objęto 16 dzieci. W ramach powyższego programu udzielono również pomocy rodzinom z dziećmi w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Z uwagi na występującą pandemię w kraju i zamknięcie szkół, pracownicy zamieniali przyznaną pomoc w formie obiadu na zasiłek celowy na zakup posiłku.

2. Udzielenie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego.

Na zasiłki rodzinne w 2020 r. wypłacono 4710 świadczeń, w tym np. 2855 świadczenia w formie zasiłku rodzinnego, 550 świadczeń z tytułu dodatku dla rodziny wielodzietnej, 150 świadczeń z tytułu samotnego wychowania dziecka, 211 świadczeń z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Wypłacono 139 świadczeń rodzicielskich oraz 28 zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

W 2020 roku zrealizowano 7 838 świadczeń. Liczba rodzin otrzymujących świadczenie wyniosła 397. Wypłacono świadczenia wychowawcze na łączną kwotę 3.884.773,80 zł.

3. Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów

Na stypendia szkolne w 2020 r. wydatkowano kwotę 94.140,40 zł z tym 75.312,32 zł dotacja z budżetu państwa oraz 18.828,08 środki własne z budżetu gminy.

W okresie od stycznia do czerwca 2020 tj. rok szkolny 2019/2020 objęto pomocą 74 uczniów i wypłacono świadczenia na kwotę 57.883,20 zł. W okresie od września do grudnia 2020 roku tj. rok szkolny 2020/2021 objęto pomocą 42 uczniów. Wypłacono świadczenia na kwotę 34.257,20 zł. Wysokość świadczenia na jednego ucznia wynosiła od 148,80 do 248 zł miesięcznie. 4 uczniów

otrzymało również zasiłek szkolny, w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego w rodzinie na łączną kwotę 2000,00 zł.

4. Skierowanie w sytuacjach kryzysowych rodziny do ośrodka wsparcia lub mieszkania chronionego.

W 2020 r. zadanie nie było realizowane. Nie zaistniała potrzeba skierowania i umieszczenia żadnej osoby z terenu gminy w w/w ośrodku.

5. W sytuacjach kryzysowych umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej i współfinansowanie pobytu.

Od 01.01.2012 r. po wprowadzeniu w życie ustawy z dn. 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej wprowadzony został obowiązek ponoszenia przez gminy odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi się w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu, 30% w drugim roku pobytu oraz 50% w trzecim roku i następnych. W 2020 roku łącznie gmina partycypowała w kosztach pobytu 5 dzieci w rodzinach zastępczych. W sumie gmina poniosła odpłatność za pobyt małoletnich w pieczy zastępczej w łącznej wysokości 22 810,97

W 2020 roku GOPS nie kierował żadnego wniosku do sądu o podjęcie działań zabezpieczających małoletnich poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2020 na terenie Gminy nie funkcjonowały tzw. rodziny wspierające.

6. Monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci szczególnie zagrożonych.

Są to środowiska, w których miały miejsce interwencje policji, władza rodzicielska jest ograniczona poprzez nadzór kuratora rodzinnego, rodzina jest objęta opieką asystenta rodziny. Na terenie gminy są rodziny, w których występuje przemoc, w których dzieci są często świadkami tej przemocy. Aby monitorować te środowiska opracowywany jest plan pomocy dziecku przez asystenta rodziny. W sytuacjach niepokojących zawiadamiany jest sąd rodzinny o zauważanych nieprawidłowościach. W dwóch rodzinach z dziećmi, w których istniało podejrzenie popełnienia przestępstwa została poinformowana prokuratura. Rodziny te są objęte wsparciem pracownika socjalnego, asystenta rodziny (jeżeli wyrażą zgodę), są kierowane na zajęcia do świetlicy środowiskowej.

7. Współpraca osób i podmiotów na rzecz dziecka i rodziny.

Asystent rodziny, pracownicy socjalni na bieżąco współpracują i kontaktują się z dzielnicowym, pielęgniarką środowiskową, lekarzem, pedagogiem szkolnym, wychowawcami w świetlicy szkolnej. Na posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych omawiane są szczegółowo działania podjęte wobec rodzin szczególnie zagrożonych. Poza tym na bieżąco w/w osoby współpracują ze sobą.

Trzeci cel programu to podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy dziecku i rodzinie.

1. Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających dziecko i rodzinę.

W 2020 r. pracownicy socjalni odbyli szkolenie z zakresu przemocy wobec dzieci.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 przebiegała zgodnie z założeniami.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej składam Radzie Gminy w Książkach sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach i realizowanych programów za rok 2020.

Książki, 11.03.2021 rok

Marta Olszewska
Kierownik GOPS w Książkach